

کوردستانی نوێ - یان

NO : 17

سالی سی و چوار ژماره: (9377) دووشهممه 2025 / 3 / 17

بهدا ئیگی یا سه رهلدانئ
ئهفه بوو، کو تهخین خه لکی
ژیده ری هه می هیژ و خه بات
و سه رکه فتنه کن نه.

مام جه لال

نادارا کوردان

عه بدولره حمان بامه رنی

هه یقا ناداری بۆ کوردان گرنگیا خوه یا تابه ت هه به، چ ئه ف گرنگیه بۆ رۆژین خۆش بزفریت، وه کی نه وروژئ و سه رهلدانئ و چ ژئ بۆ رۆژین نه خۆش بزفریت، وه کی کیمیا بارانکرنا هه له به چه و کوچا ملیونی. لئ پرسیار لقیه ئه فه یه، کورد چه ند شیا به نه مفای ژئی هه یقی وه ریکرن، ئه ف هه یقا هه می ب نادارا کوردان نافدکه ن؟ دا هنده ک هه له سه نگاندنئ بکه ین و ژ سه رهلدانئ ده ستیبه کن، ئایا سه رهلدانئ شیا ئارمانجا خوه ب پیکتی؟ ئه گه ر به رسقا مه نه خیر بیت، ره نگه بیژدانئ بیت، ژیه رکو ئه م توکه خودان به رله مان و حکومه ت و هه ریمه کا سه ربه خۆینه و ئه گه ر به رسقا مه به ئئ ژئ بیت، دئ به لیه به که له نگار بیت. ل حکومرانیا مه بنیره، هیشتا تارمانئ دوو ئیداره یی بقی هه ریمه فه دیاره، هیشتا پشیمه رگه دبن کونترولا حزبانایه و ژخوه ئه گه ر خوه زیده تر شور بکه یه ناف خه لکی، کۆ مه بقی نفیسی ئه مه به سه ته، مووچئ وی یئ بوو یه یاریکرن و ده ستئ وی یئ ل سه ر دلئ وی، ئایا دئ دده مئ خوه دا گه یه ت یان دئ هه یقه ک دبن چیت؟ ئه گه ر مووچه نه هاته بلافکرن ژئ، نه که س دزانیت چ لیه ات و نه که س پرسیارئ دکه ت و ئه گه ر مووچه ی ژئ دانیه ئالیه کی، ل ژئ و ژیارا وان بنیژی و دگه ل باژیری به راورد بکه ی، دیمه ئئ تاوه رین بلند ل ناف باژیری، دیمه ئئ پرۆژه و کومیانی و مۆل و شقه و مه زه عین سه رین گرا و ترۆمبیلین (ناخر مویدل)، دئ هه ریکه ی باژیر و خه لکی باژیری ژیا نه که های های دریا ز دکن. ژخوه ئه گه ر ل نزیکر به ریخوه به دین، بگشئی خه لکه کئ هه ژار دئ بیئ، دا له ژاری ژئ بگه رین، تو که سه کئ نابینی ئه گه ر قه ردارئ پاری کاره ی و ئافی نه بیت و ژخوه باج و رسوماتین سه پاندی ب سه ری خوه، سزاین کامیرین چا دیرین ب سه ری خوه و نه تو دزانی ئه ف پاره کیه دجیت و هه ر گانده ییا به یته کرنئ ژئ، دئ کوردینی به هیه ته فرۆشتنئ و ژخوه بازگانی یاریا ب ژیا نا خه لکی دکن، هه ر لیگه ره. هه ژاری و بیکاری ل ئالیه کی و چ پرۆژه و چ پلانن نزیک و دیر نین بۆ خوشکرنا بارۆدوخ ژیا نی و دیاره ئه فه قه ده را مه کوردانه (ده ستئ ل بن به ری) یه، نه ئه م دزانی خوه بریقه به ین و ئه گه ر خوه بریقه به ین ژئ، دئ به ریکرن ئیکو دوو خه بتین.

ئه م نه شیاینه ده سته فتنئ سه رهلدانئ را گرین

دیوالی قومی:

راپۆرت: بامه رنی

دیوالی قومی:

سه رهلدان ژ ئه نجامئ نه خسه سازیا پیشوه ختا

به ره یئ کوردستانی بوو و لایه نی سه ره کیی وئ

ژئ یه کییتی نیشتمانی کوردستان بوو

جاب گه هشته من کو (به ره می عه لی) یا گوئی بلا به یته ده ف من و من ناخفته نا نه ئنی یا هه ی! ئه ف داخوازا وی بۆ من جه ئ گومانئ بوو، موسته شاره ک دناف حکومه تیدا و ئی داخوازئ ژ پشیمه رگه یه کی بکه ت و پاشی ئه م هاتینه ئیمینکئ و (مه ده دین) جیگرئ به ره می عه لی بوو و به رسقا وی بۆ من گوئ، ئه م دئ سه رهلدانئ که ین و پاشی به ره می عه لی ترۆمبیله ک هناره ته دیف منرا و ئه ز هاتمه مالا وی ل ده وکئ و مه پلان بۆ سه رهلدانئ و سه عه ت سفر دانا». هه ر دقئ په رتووکیدا خالد بانی دبیرئ: «به ره می عه لی ئه و پشیمه رگه هین که فن ل به حرکئ، ب ترۆمبیلان ئیابوو و چه ک دا بۆ فئ و سرین خوه یئ چه تان ل سه ر خالین حکومه تئ بلافه کربوون».

سه رهلدانئ چه ده سته فتن هه بوون:
دیوالی قومی، به حسا ئه نجامین سه رهلدانئ کرن و گوئ: «سه رهلدان سالا 1991 ئ بوو وه لاتین هه فه یه یمانان بۆ مه ئیاینه سه ر خه ت و هیلا 36 ب بریارا 686 ده رکرن، کو ده فه رین کوردان ژ هه ر ده سته رژیته کا

نیشتمانی کوردستان بوو، بریکا بانگه وازین بۆ شانین نفستی و دیسان په یوه ندیکرن ب سه رۆک هوزان (موسته شاران) کو ل وی ده می چه ک ده ستئ واندا هه بوو و ره وانشاد مام جه لال چه ند نامه بۆ چه ند موسته شاران ل بادینان فریکرن و ل وی ده می مه ئاماده کاری دکرن و بۆ میژووین بیژم، عادل به گ ئیک ژوان که سان بوو ب هویری دیفچوونا هه ر لقیه کئ دکر و گوته من، گوهداریا رادیوین کوردستانی بکه ت و تابه تی ژئ ده نگئ گه لئ کوردستان و به حسا هه ر ئیک ژ (ئه نوهر به گئ بیئوانه یی و عوسمان به گئ شه قلاوه یی) کر و ده ما من ده نگ و باسین وی ئالی گه هاندینه عادل به گئ و مه فه رین ئیکه تیئ ژئ کومبوون دگه ل عادل به گئ کربن، ئه و بوو هه می ئاماده کاری هاتنه کرنئ و ب هیمه تا خه لکی چاف نه ترسی باژیری، خه لکی سه رهلدان کر و وی سه ربه رشتیا گری باسی و میحوه ری شقان دکر».

من ناما مام جه لالی گه هانده بره می عه لی:

لدور نامین مام جه لالی، عابد ئیئیتی کادری ئیرینی یه کیئتی نیشتمانی کوردستان گوئ: «ئه ز ئیک ژوان که سان بووم، کو من ب ده ستین خوه نامه گه هاندیه (به ره می عه لی)، وه ک سه رۆک هوزئ مژوریان و ئیک ژ موسته شارین وی ده می و ده ما ئه ز چوویمه مالا وی و من گوئی من دقیت بنئ تشته کی بگه هیمه ته، ئه م پیکفه چووینه ژوره کا بنئ و من گوئی ئه فه ناما (مام جه لالی) یه و گوئی تو بۆ من بوخینه، د نامیدا به حسا سه رهلدانئ هاتبوو کربن، کو فه ره ئه م هه می پیکفه دژی رژیئ سه رهلدانئ بکه ین و تیدا گوئیو، کو دقیت موسته شار ژئ ب رۆئی خوه یئ شوره شگیزانه رابن». هه ر لدور ئاماده کاریین سه رهلدانئ، خالد بانی د په رتووکا بنافی (پشیمه رگه و تیکوشه ر) دبیرئ: «د سه رهلدانئ دا ئه م هیژا ئیکه نا یه پشیمه رگه ی بووین ل ده وکئ و هیئگی (20) پشیمه رگه دگه ل مندا بوون. شکه فه ت ل جیایی ئه لکیشکئ هه بوو و ئه م تیدا بووین، ئیقایه کئ

سه رهلدان ل سه ر ده سته لاته کئ سه رهلدا، یا هه می جوین زولم و ژورداری ل سه ر مله تن خوه ب ره واز بزانیت و بتن بۆ پاراستن و قایمکرنا مانا خوه، ب سه دان گوئد کافلکرن و سه ره چا فین ئافی به رزه کرن و چه کئ کیمیا دژی خه لکی سفیل بکارینا و تیدا پینچ هزار شه مید کره قوریانی و 182 هزار که س ل بیابانان بنئاخکرن و بۆ ژنافرنا رژیته کا دکاتورا ژئی ره نگئ ژئ، کورد ل ده لیه کئ دگه ریبان و ل رۆژا 1991/3/5 ئ ل رانیه ئیکه م چریسکا سه رهلدانئ بلند بوو، خه لکی سینگی خوه کره مه تال و باژیر بۆ باژیری، کوردان ده فه رین خوه ئازادکرن و ب باژیری که رکوک ئه، کو ئیکه م جاره بقی ره نگئ که رکوک به ده ستین کوردان به یته ئازادکرن و دوزمن ژ ده فه رین کوردان به یته رامالین.

ل رۆژا 1991/3/14 ئ، چریسکین سه رهلدانئ گه هشتنه باژیری ده وکئ و دا بزانین چ ئاماده کاری بۆ فئ رۆژئ هاتبوونه کربن و چاوان خه لکی ده ست ب سه رهلدانئ کربن، دیوالی قومی گوئ: «سه رهلدان وه چه رخانه کا میژووین بوو د خه بات و تیکوشینا خه لکی کوردستانی رویدایی، ژ ئه گه ر ئی وئ زولم و ژورداریا ب سه ری مله تن کوردان دینان، بگه ر ژ هه راندانا 4500 گوندان و ده ربه ده رکرنا خه لکی وئ بۆ ناف ئوردیگاین ب زوره ملی هاتینه دروستکرن، بکارینا نا چه کئ کیمیا یی و بنئاخکرن و بی سه روشوینکرنا هزاران که سان، کو بتنی کورد بوون و مه به ستا رژیئ ل وی ده می ئه و بوو، سه ره سیمایی کوردستانی هه میی تیکبه دن».

مام جه لال نامه بۆ سه رۆک هوزان فریکرن:

لدور ئه و ئاماده کاریین بۆ سه رهلدانئ هاتینه کربن، دیوالی قومی جیگرئ مه له بنئ 4 ئ ده وک گوئ: «سه رهلدان ژ ئه نجامئ نه خسه سازیا پیشوه ختا به ره یئ کوردستانی بوو و لایه نی سه ره کیی وئ ژئ یه کیئتی

تاریق حه سو، به حسا جقاتا ره وشه نبیریا ئازاد ل به رلینی دکه ت

جقاتا ره وشه نبیریا ئازاد ل به رلین

سمیناره کی بۆ مه پیشکیش بکه ت و ژوری به یته، ئه م خوارن و فه خوارین وی دمه زخین، لئ ژیه رکو بتنی داهاتی مه ئابوونه، ئه م نه شیئ مه زاختیب ریکن ب ستوخوه بگرن، ئه گه ر که سه ک ژوری به یته». سه به اره ت گرنگیا فئ جقاتئ، تاریق حه سو گوئ: «ئه ف جقاته بۆ مه گه له ک یا گرنگه، ره وشه نبیرین

عه بدولره حمان مژوری و د. سالم جاسم و ئه حمه د بالایی... هتد) و چه ند که سین دی ئه ف جقاته لبن فی ئافی هاته دامه زراندن و ل ده ستپیکن ل رۆژین ئه یئ ئه م خرغه دبووین، پاشی بریار هاته دان رۆژا چار شه مبیئ ئه م بۆ خرغه بوون و چالاکیین خوه ته رخان بکه ین، ژیه رکو هه م نیفا حه فتین یه له ده ف مه و دیسان ئه و جه ن ئه م لئ خرغه دبین، بکرئ وی کیتره لقی رۆژئ و ئه م ئازادترین». سه به اره ت جقاتی و هه رگرتنا ئه ندامان و ده ستیا بریقه برین، فی نفیسه ری گوئ: «مه چار شه مبیا ده ستپیکا هه می ساله کئ یا ته رخانکرئ، کو ئه م تیدا کومیتا ریقه برنی هه لیزیرین و کومیته ژ سئ که سان پیکه میت و ژیه رکو ئه م سه ربه خیمه و ئه م ب چ حزب و ئایدولوژیان فه دگریدایی نینین، ئه م پشتمه ستنی ل سه ر وه رگرتنا ئابوونا دکه ین و ئه م چالاکیین خوه پئ به رده وام دکه ین، ئه گه ر که سه ک به یته و

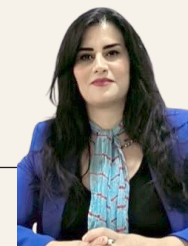
راپۆرت: ره فه ند

جقاتا ره وشه نبیریا ئازاد ل به رلینی ئیک ژ جقاتین چالاک و لدویف نه خسه یئ چالاکیین وان، هه می رۆژین چوار شه مبی چالاکیه کئ دگرتن و ئه ف چالاکیین هه نی سمینارن و باه تین تیدا ده یته پیشکیشکرن ژئ هه می جوین باه تان بخوه فه دگرن، ژۆ وئ چه ندئ ژنریک فئ جقاتی و کارۆچالاکیین وان بزانین، نفیسه ر (تاریق حه سو) دگه ل مه دایه، گوئ: «له ده ستپیکئ ئافاهیه ک ل به رلینی هه بوو و یئ یه کیئتی نیشتمانی کوردستان بوو و جقاتی چالاکیین خوه ل ویرئ ریکخشتن، لئ پشتی ئافاهئ نه مایی، کومبوون و روونشتن جقاتی ل چاپخانه کئ بوون و پاشی پیشنیار هاته کربن، کو جقاته ک به یته دروستکرن و ئه ف جقاته یا ریکخشتی بیت و ئه و بوو ل سالا 2009 ئ ل سه ر ده ستی چه ند نفیسه رین بسپور وه کی (د.

دقی هژمارا کوردستانی نوێ - ی بادینان دا:

- سه رهلدان و ژن
- بیری غه ریب
- کورد دنا فه را چه کوکی تیرۆزی و سندانئ نه ته وه ییا عه ره ییدا
- ئه مین شیخکی
- هیژا کومه له گه ئی ده یزا ژاندا یه
- ریژین حکمه ت
- نه فه رۆزا پیروژ
- ئه وژاد نامیدی

سەرهلدان و ژن

بێری غەریب

پشتی سەرهلدان ژنان مافی خواندن ههیه و ب خۆشحالیقه چهن دین یاسا بۆ پاراستنا مافین ژنان هاتینه دهرکرن، ئەگەر هات و کچ دبن ژنی یاسایییدا بیت بۆ نمونه، نایبیت بهیته مارهکرن و سه‌رپه‌چکار دی روبروویی یاسایی بیت

ئایا سەرهلدان شایه پێگه‌هی ژنان به‌ره‌ف پێشقه‌ به‌ت، مافین وان ب پارێزیت و به‌رگه‌یی ژێکته؟ بێگومان مله‌ته‌ی کورد ب درێژایه‌یا دیروکی دهبه‌ت و تێکۆشان دایه بۆ بده‌ستقه‌ ئینانا ئازادی و دیموکراسی و گه‌شه‌پێدانا جفاکه‌ی ره‌وشه‌نیر و ئازادانه، بۆ قه‌ چهن دی ژنی پێنگاڤین باش هاتینه هافیتن و ئەقا له‌ هه‌رێما کوردستانه‌ ده‌یته‌ دیتن، ئەم دشتین بێژین، به‌لای گه‌وره‌یی‌ن باش دموکمرنا پێگه‌هی ژنان و به‌ره‌ف پێشچوونا وان ده‌می سێکته‌راندا رویدایه. دنه‌ادا پێگه‌هی ژنان بوویه پێکفه‌ ژیان و ژ جوداهیا په‌گه‌زی ده‌رچوویه و بێگومان پشتی سەرهلدان پێگه‌هی وان زنده‌تر بوویه و نه‌بتن له‌ هه‌رێما کوردستانه‌، به‌لکه‌ ل عیراقتی ژنی رۆل و پێگه‌هی خۆ هیه. جوانترین نمونه‌ی ژنی که‌ خانما ئێکی یا عیراقتی ژنه‌که‌ په‌سنا کورده و په‌رله‌مانتارین ژن بێن کورد دناف ئەنجومه‌نی عیراقتی دا هه‌نه. ئەگه‌ر به‌راوردیه‌کی دناقه‌را به‌ری سەرهلدان و پشتی سەرهلدان دا بکه‌ین، دی بێن کچین مه‌ ئازادیا وان له‌ بریاردان و هاتنه‌ ده‌رغه‌ یا وان بۆ کارکرن و خاوندن و دبیاڤین دیترا یا سنوردارکری بوو، لئ نۆکه‌ گه‌وره‌نکاری په‌یدا بوویه و ژن بوویه خاوند پڕۆژین خوه‌ بێن تاییه‌ت و له‌ مۆل و پێشانگه‌هان کاری دکهن. ژنێن سه‌رکه‌فتی بێن وه‌ک دادوهر و نۆژدار و مامۆستا و ئەندازیار و ژنێن ده‌ست په‌نگین و ژنێن هۆنه‌رمه‌ند و قه‌هرمانین وه‌رزشی و ئەقین هه‌ن نمونه‌یا به‌ره‌ف پێشچوونا پێگه‌هی ژنانه‌ پشتی سەرهلدان، خوه‌ ئەگه‌ر رێژه‌یی ژنی بیت.

ئەگه‌ر بچینه سه‌ر بابه‌تی ماف و پاراستنا مافین وان، لڤیره‌ ژنی پێنگاڤین زۆر باش هاتینه هافیتن، چ ژ پووینی یاسایی قه‌ وه‌ک مافی مسۆگه‌رکنا ژیا نه‌که‌ ئارام و شارستانی رێژگرتن له‌ شیاڤین وان و پشکاری پێکنا ژنان دحکومه‌تیدا، ب یاسا و ده‌ستووری پاراستیه، دنوکه‌دا ئەگه‌ر توندوتیژی به‌رامبه‌ر وێ بێته‌کرن، مافی تۆمارکنا سکالایی هیه و هشیاریا به‌ره‌فانیکرن ژ مافین وان دناف ژنان دا رێژه‌ به‌ره‌ف بلنديوونی یه‌ و پشتی سەرهلدان ژنان مافی خاوندن هیه و ب خۆشحالیقه چهن دین یاسا بۆ پاراستنا مافین ژنان هاتینه دهرکرن، ئەگه‌ر هات و کچ دبن ژنی یاسایییدا بیت بۆ نمونه، نایبیت بهیته مارهکرن و سه‌رپه‌چکار دی روبروویی یاسایی بیت و ئەقین هه‌ن ژنی، هه‌می پشتی سەرهلدان په‌یدا بوویه.

کورد دناقه‌را چه‌کۆکی تیرۆری و سندانێ نه‌هوه‌یا عه‌ره‌ییدا

ئه‌مه‌ین شیخکی

پشتی پێنج ده‌هه‌کین کۆشتنی و زورداری و په‌راویزخستنی ژلاین رێژما به‌عسا دکتاتور له‌ 12/8 ج ژ سالا بوری رێژم شه‌کست و سووریان شیبان بێهنا ئازادین هه‌لکڤشن و هه‌قیه‌ک بۆ دروستبوو. کورد ژنی ئێکه‌م بوون بێن ده‌ستپێشخه‌ریا پێچانا په‌رین که‌فن پێشیارکری، که‌ لاپه‌ره‌کی نوی له‌ وی وه‌لاتی بهیته‌قه‌کرن و به‌می ریکان ژنی کوردان بزافکرن، خوه‌ نزکی ده‌سته‌لاتا (ئه‌حمه‌د شه‌رح) بێ به‌رنیاس ب جولانی بکه‌ن و ده‌ستی هاریکاری و بێ ئافاگرنا سازین ده‌وله‌تی و دانانا شه‌نگسته‌یه‌کی بهیژ بۆ درێژکرن، وه‌لاته‌ک تێرا هه‌میان بکه‌ت و بیری وی ئینان، که‌ سووریا نوی پیندی هه‌فکاریا هه‌می سووریا پێکفه‌یه‌ و ژبه‌رکه‌ مه‌ ئەزمون درێقه‌به‌رنا خۆسه‌ر له‌ باکور و رۆژه‌لاتی سووریا دا هیه، دی قه‌ شاره‌زایی ئێخینه د خزمه‌تا حکومه‌تا نویدا. ئەقه‌ دده‌مه‌کیدا، که‌فتنا ئەسه‌دی بقی له‌زاتی و بێی هوشداریه‌کا پێش وه‌خت یا پلان بۆ دانان، تشته‌کی چافه‌ریکری نه‌بوو ژبو هه‌میان و ب جولانی بخۆفه‌.

به‌لای پشتی قان هه‌می ده‌ستپێشخه‌ریان، بێن به‌ریژ (مه‌زلوم عه‌بدی) و له‌ ژێر چاڤدێریا هه‌قه‌یامانین نیت ده‌وله‌تی پێرابووی، که‌سه‌ک دایکان د سه‌رخستنا خه‌باتا چه‌کداری دا، دقیت هه‌چ جاره‌کی مانديوونا وێ ژبیرنه‌که‌ین و راسته‌ پێشمه‌رگه‌ی ب چه‌کی خوه‌ خه‌بات و به‌رخودان دکر، له‌ ژنان و دایکان، ب چاڤدێریا وی پێشمه‌رگه‌ی، دروستکنا خوارن بۆ وی پێشمه‌رگه‌ی و به‌ره‌فکنا وی چ ژ خه‌باتا وی پێشمه‌رگه‌ی کیمتر نه‌بوویه، ئانکه‌ په‌روه‌ده‌یا وی پێشمه‌رگه‌ی له‌ سه‌ر ده‌ستی وێ دایکی بوو، ئەگه‌ر زنده‌تر ژنی نه‌بیت و ژرووی هه‌لگرتنا چه‌کی ژنی قه‌، ژنان رۆلی خوه‌ هه‌بوویه و خوه‌ ئەگه‌ر له‌ شه‌رقانین رۆژئاڤان کوردستانه‌ بێترین و چاوان وان ب به‌رگری دکر، شه‌ر دژی تیرۆری دکر و دژی ریکخراوا تیرۆرستیا داعشی و شیبان نافه‌ی کوردان له‌ جیهانی هه‌میه‌ی بلاف بکه‌ن و دنوکه‌دا ده‌هان ژن مه‌ هه‌نه د هه‌ر بواره‌کیدا، چ زانستی بیت یا نه‌ندروستی بیت و ئەده‌بی بیت و هونه‌ری بیت و یا رۆلی خوه‌ دگرتیت. ده‌ما ئەم به‌حسا هه‌یژا ژنان دکهن، ئەم بێ به‌حسا رۆلی وێ د په‌روه‌ده‌کرن دا دکهن و چاوان دشت خه‌زانا خوه‌ برێقه‌ به‌ت، چاوان زارۆکان په‌روه‌ده‌ دکته‌ و ژخوه‌ له‌ ژیا نا گوندان و تاییه‌تی ژنی به‌ری سەرهلدان رۆلی ژنان گه‌له‌ک بوو، ملی وێ ب ملی زه‌لامی قه‌ بوو و بێن خاوندن و ئەگه‌ر مه‌ بقیته

وه‌ی ده‌می ده‌ره‌فته‌ دروست ببیت، ئەم وان ژناف ببه‌ین! هه‌ر وه‌کو له‌ کونگرێ نیشتمانیی سووریا مه‌ دیتی، چاوان به‌شداریا هه‌می پێکهاته‌ و حزب و ره‌وتین سیاسی و ژوان بێن دیموکراتی و لیبرالی و سیکولاری و چه‌پ و تاییه‌ت کورد، هاتنه‌ فه‌رامۆشکرن. ئەف عه‌قلیه‌ته‌ هه‌شتا عه‌قلیه‌تا چه‌رخین نافینه د حکومراڤا ده‌وله‌تیدا، وه‌کی سووریا و په‌راویزخستنا هه‌میان و گرتنه‌به‌را ده‌سته‌لاتا ئێکلایه‌نه‌ و ئەقا تورکیا بۆ دجیت کۆ ئەگه‌ر کورد و درۆژ دانپێدان ب حکومه‌تا نوی نه‌که‌ن. عه‌قلیه‌تا هه‌سه‌ن ده‌غیم

هه‌ر وه‌کوله‌ کونگرێ نیشتمانیی سووریا مه‌ دیتی، چاوان به‌شداریا هه‌می پێکهاته‌ و حزب و ره‌وتین سیاسی و ژوان بێن دیموکراتی و لیبرالی و سیکولاری و چه‌پ و تاییه‌ت کورد، هاتنه‌ فه‌رامۆشکرن

پشته‌فانییا تورکیا و ب هه‌یژکرن له‌ سه‌ر ده‌قه‌رین کوردی و ئارمانج ژنی بنئاخکنا کوردان بوو دگه‌ل چه‌کی وان، ئەگه‌ر خوه‌ راده‌سته‌کرن. پشتی شه‌کسته‌نا تورکیا و دیقه‌لانکین وێ د ئێخستنا ئەسه‌دی دا، تورکیا ده‌ست بگفاشتنا له‌ سه‌ر ئیدارا (شه‌رعی) کر و ب پشتگوه‌ختنا کوردان و نه‌ پشکاریکنا وان د چ رۆلگیرانه‌کا ده‌سته‌لاتا نویدا، تا

وه‌ی ده‌می ده‌ره‌فته‌ دروست ببیت، ئەم وان ژناف ببه‌ین! هه‌ر وه‌کو له‌ کونگرێ نیشتمانیی سووریا مه‌ دیتی، چاوان به‌شداریا هه‌می پێکهاته‌ و حزب و ره‌وتین سیاسی و ژوان بێن دیموکراتی و لیبرالی و سیکولاری و چه‌پ و تاییه‌ت کورد، هاتنه‌ فه‌رامۆشکرن. ئەف عه‌قلیه‌ته‌ هه‌شتا عه‌قلیه‌تا چه‌رخین نافینه د حکومراڤا ده‌وله‌تیدا، وه‌کی سووریا و په‌راویزخستنا هه‌میان و گرتنه‌به‌را ده‌سته‌لاتا ئێکلایه‌نه‌ و ئەقا تورکیا بۆ دجیت کۆ ئەگه‌ر کورد و درۆژ دانپێدان ب حکومه‌تا نوی نه‌که‌ن. عه‌قلیه‌تا هه‌سه‌ن ده‌غیم

هه‌یژا کومه‌لگه‌هی ده‌یژا ژناندا یه

ئەگه‌ر مه‌ بقیته‌ مه‌ کومه‌لگه‌هه‌کی به‌یژ هه‌بیت، دقیت له‌ ژنان و رۆلگیرانا وێ بزقرین، ئایا وه‌ک پیندی مافین وێ ده‌ینه‌دان یا ریکگرتن بۆ هه‌یه.

دایکان د سه‌رخستنا خه‌باتا چه‌کداری دا، دقیت هه‌چ جاره‌کی مانديوونا وێ ژبیرنه‌که‌ین و راسته‌ پێشمه‌رگه‌ی ب چه‌کی خوه‌ خه‌بات و به‌رخودان دکر، له‌ ژنان و دایکان، ب چاڤدێریا وی پێشمه‌رگه‌ی، دروستکنا خوارن بۆ وی پێشمه‌رگه‌ی و به‌ره‌فکنا وی چ ژ خه‌باتا وی پێشمه‌رگه‌ی کیمتر نه‌بوویه، ئانکه‌ په‌روه‌ده‌یا وی پێشمه‌رگه‌ی له‌ سه‌ر ده‌ستی وێ دایکی بوو، ئەگه‌ر زنده‌تر ژنی نه‌بیت و ژرووی هه‌لگرتنا چه‌کی ژنی قه‌، ژنان رۆلی خوه‌ هه‌بوویه و خوه‌ ئەگه‌ر له‌ شه‌رقانین رۆژئاڤان کوردستانه‌ بێترین و چاوان وان ب به‌رگری دکر، شه‌ر دژی تیرۆری دکر و دژی ریکخراوا تیرۆرستیا داعشی و شیبان نافه‌ی کوردان له‌ جیهانی هه‌میه‌ی بلاف بکه‌ن و دنوکه‌دا ده‌هان ژن مه‌ هه‌نه د هه‌ر بواره‌کیدا، چ زانستی بیت یا نه‌ندروستی بیت و ئەده‌بی بیت و هونه‌ری بیت و یا رۆلی خوه‌ دگرتیت. ده‌ما ئەم به‌حسا هه‌یژا ژنان دکهن، ئەم بێ به‌حسا رۆلی وێ د په‌روه‌ده‌کرن دا دکهن و چاوان دشت خه‌زانا خوه‌ برێقه‌ به‌ت، چاوان زارۆکان په‌روه‌ده‌ دکته‌ و ژخوه‌ له‌ ژیا نا گوندان و تاییه‌تی ژنی به‌ری سەرهلدان رۆلی ژنان گه‌له‌ک بوو، ملی وێ ب ملی زه‌لامی قه‌ بوو و بێن خاوندن و ئەگه‌ر مه‌ بقیته

رێژین حکمه‌ت

دقته‌ هه‌یڤیدا چهن دین هه‌لکه‌فتین خۆش و نه‌خۆش هه‌نه و ژوان ژنی رۆژا جیهانییا ژنان، که‌ هه‌ر سال دکه‌فیه هه‌شتی ئاداری و له‌ سه‌رانسه‌ری جیهانی ئەف رۆژه‌ ب رهنگین جودا ده‌یته‌ ساخکرن. ژن ئانکه‌ ژنان، ژن ئانکه‌ نیقا کومالگه‌هی، ئەگه‌ر به‌ری خۆ بده‌ینه کومه‌لگه‌ها خوه‌ یا کوردی و ره‌وشا ژنان، هه‌ر ژ درێژایه‌یا مێژوویی ژنا کورد رۆلی خوه‌ هیه و شیایه هه‌بوونا خوه‌ ب سه‌لمینیت و ده‌هان که‌سه‌ هه‌نه ب نافه‌ی ژنان ده‌ینه ناسکرن. بۆ نمونه‌ خاڤاندا سووران، له‌یلا قاسم... هتد. ئەگه‌ر له‌دوێف بچین ژنی دی بێن کۆ ئەو ژن نافه‌ی ده‌یکا وی بوویه یا نه‌ه‌ڤینا وی و ژبه‌ر زیه‌ک و ده‌سته‌لی و ژیرییا وێ، ئەو ناف و ده‌نگی بۆ مایه. ئەگه‌ر له‌ به‌ری سەرهلدان بزقرین و رۆلی ژنان، رۆلی

وه‌ی ده‌می ده‌ره‌فته‌ دروست ببیت، ئەم وان ژناف ببه‌ین! هه‌ر وه‌کو له‌ کونگرێ نیشتمانیی سووریا مه‌ دیتی، چاوان به‌شداریا هه‌می پێکهاته‌ و حزب و ره‌وتین سیاسی و ژوان بێن دیموکراتی و لیبرالی و سیکولاری و چه‌پ و تاییه‌ت کورد، هاتنه‌ فه‌رامۆشکرن.

کوردستانی نوێی بادینان ل دیوانا (حەسەن ئیبراھیم)ە خودانی (15) رۆمانی چاڤکری و پینچ کۆمەڵی کورتە چیرۆکانە

ل ساڵا 1966ی ل گوندی کیتلا سەر ب قەزا سیمێلی ھەتایە سەر دنیایی و د ژین (19) سالیی دا، ئیکەم کورتەچیرۆکا وی د رۆژناما ھاوکاریدا بلاف بوویە. تا ئۆکە (15) رۆمان و پینچ کۆمەڵی کورتەچیرۆکان چاڤکری و پیرانیا بابەتین رۆمانین وی، ل سەر تاکێ کوردە و دەریە دەرییا وی، کارەساتین ب سەری وی ھاتین، نەخۆشیی تیدا دەریاز بووین و ئەنفال، چیرۆکین ئەنفالان و کارەساتا شنگالی و د پرسیارەکا مەدا لدوور ئاستی رۆمانا دەفەرا بادینان، گوت: « رۆمانا کوردی د ئاستەکی گەلەک باش دایە و ھەلبەت رۆمانا دەفەرا بادینان ئی یا ل سەری لیستا ئی ھەفرکیی، چ وەک وەک تەکنیک و نافەرۆک و شیواز و ھەگرتان و وەک بابەتین مرقایەتی و وەک دەربیرین ژ کیشەیان».

دیدار: کەفرین

راستە مە دنیایەک
ماددەییی ژ ھەژێ
نقیسینی و ل سەر
راوەستیانی یین ھەین.
لئ ئەو ژێ وەکو وان
خزینەییی ژ ئیرئەرد یین
ئەم ژێ بیبار نەھاتینە
بکار ئینان و بدیتنا من،
نقیسەری زێرەک ھەردەم
دشیت ماددەدی پەیدا
بکت دا بکتە بەرھەم.

رۆمانی ئی، ئاستی رۆمانا کوردی و تاییەت رۆمانا دەفەرا بادینان گەھشتیە ئاستی پیدای، مرقف دشیت ل قادا رۆمانا جیھانی باس بکت و پین بخت...

حەسەن ئیبراھیم: ھەکە ئەم وەک کورد بەحس بکەین، ب شانازیفە دبێژم ئەم ھیچ کیمتر نین و رۆمانا کوردی د ئاستەکی گەلەک باش دایە و ھەلبەت رۆمانا دەفەرا بادینان ئی یا ل سەری لیستا ئی ھەفرکیی، چ وەک وەک تەکنیک و نافەرۆک و شیواز و ھەگرتان و وەک بابەتین مرقایەتی و وەک دەربیرین ژ کیشەیان، لئ ھەردەم ئەم بیانی پەرسین و خوە ژ خەلکەکی کیمتر دبیین.

کوردستانی نوێی بادینان: ددەمەکیدا مە ماددەیی خام بۆ نقیسینا رۆمانی یین ھە، بدیرۆکایا دیروکی مە گەلەک تشتی نە نقیسی یین ھە، تو چەند دگەل ھندیی نقیسەر فی ماددەیی خام بکتە رۆمان؟
حەسەن ئیبراھیم: راستە مە دنیایەک ماددەییی ژ ھەژێ نقیسینی و ل سەر راوەستیانی یین ھەین. لئ ئەو ژێ وەکو وان خزینەییی ژ ئیرئەرد یین ئەم ژێ بیبار نەھاتینە بکار ئینان و بدیتنا من، نقیسەری زێرەک ھەردەم دشیت ماددەدی پەیدا بکت دا بکتە بەرھەم. کیشەیا مە نەتنتی ماددەیی، کیشەیا سەرەکی ئەری مە چەند دیروکا خوە خواندییە؟ ئەم

دەینە خواندن و یین وەرگرتایی ئی ب تلین دەستانە، ئەفە کیشا کیشە کو رۆمان بەینە وەرگرتان و بکەفە بەرەدەستی خواندەفانی؟

حەسەن ئیبراھیم: لدەفەرا مە ھەر چ نەبت یین سورانی ھندەک دئینە خواندن، لئ ل ئالیی دی ھەر کەس نزانن کا ل بادینان نقیسەر ھەنە یان نە. دبت ناقتین ھندەک شاعرا بزانت، لئ وەک رۆمان کەسی ئاگەر ئی نین. ل سەمینارەکا خوە دەما من بەرھەمێن خوە نیشا داین، چەند نقیسەریی وان دەفەرا حەییەتی مان و ئیک ژ نقیسەریی ناقدار یین سلیمانینی گوت ئەفە جارا ئیک یە ئەز دزانم ل بادینان رۆمان ھەبە. ئەم پتر بەرھەمێن وان دخوین. ئەف کیشە گەلەک یا دژوارە تاییەت بۆ مە یین بادینی ژ زاخ ھەتا ئاکری، ھندەک ژ بەر کەس بەرھەمێن مە ناخوینت. ھندەک ژ بەر دەفۆکی بادینی و یین دی ژبەر رینقیسا عەرەبی. نە باکوژ و نە رۆژھەلات و نە رۆژئاقا و نە ھەولیر و نە سلیمانی. یا فەر بوو ل سەر دەرگەھین شۆلەژێ ئەف دیارە کیمکریا ب گرتان سەمینار و کورین ئەدەبی، ل دەفەریی جۆدا و بەلافرکنا بەرھەمێن نقیسەریی بادینی ل دەفەریی سورانی ناخیف. لئ ما بۆ کئ خەمە...؟

کوردستانی نوێی بادینان: بدیتنا تە وەک رۆماننقیسەک و وەک خواندەفانی

دئۆکەدا پتریا پڕۆژەیی دەرچۆنی ل سەر بەرھەمێن خۆمالی دەینە نقیسین.

کوردستانی نوێی بادینان: رۆمان یا دکەفیتە بازاری و خودانی وی چ بەرھەمێن بلافرکی نین، ئیری مەرچەک ھەبە بۆ ھەر کەس بقیەت رۆمانەکی بنقیست.
حەسەن ئیبراھیم: بەلئ مەرچ ھەنە لئ کەسی ماف نینە وان مەرچان ل سەر نقیسەری ب سەپینت، ھەر کەسی رۆمانی بخوینت دئ زانیت کانئ مەرچین رۆمانی و نقیسینا رۆمانی چەن. لئ ل داوییی چ رۆمان مینیت، تئ دەم و بەرھەم دادفان، ھەر مان بوو بەرھەمێ ژ ھەژێ یە. گەلەک جارن من گوتییە ل سالیی ھەشتییاندا گەنجی مە ھەموویان ھوزان دنقیسین. ئەری چەند ژوان بوونە ھوزانقان و بەردەوام بوون؟ بلا ھەر کەس بنقیست، تئ یی ژ ھەژێ و خۆدان ئاست دئ مینت و بەردەوام بت. راستە ھندەک بناف رۆمان یین دئینە بەلافرک. راستە نە رۆمان و نە ھەژێ خواندن نە. لئ ئەز نابینم مرقای ماف ھەبت بیژت تۆ رۆمانی بنقیسە و تۆ نەنقیسە... بەلکۆ دەم و خواندەفان دئ وان ھیلن و دئ خواندەفان ل خۆدان ناف نقیسەریی خوە یین ھەژێ گەرن.

کوردستانی نوێی بادینان: ژ ئەگەرئ شیوەزارئ ناخفتنی، رۆمانین سورانی کیم

کوردستانی نوێی بادینان: دغان سالیی دووماھیی دا چەندین رۆمان ھاتینە چاڤکری و ئەگەر ل پەرتوکخانان ئی پرسیار بکە، دئ بیژن خواندەفانی رۆمانی زیدەترە، تو ئەگەرئ ئی چەندئ بۆ چ دژفرینی؟

حەسەن ئیبراھیم: ئەو بخوە بۆ نقیسەری، چەند خواندەفان زیدە بین ھەر کیمە. بدیتنا من ئەفە بۆ گەلەک ئەگەران دزقریت، وەک ھەبوونا زانکو و پیمانگەھین زمانان و نەچارکنا خویندکاران، کو پڕۆژەییی خوە یین دەرچوونی ب کوردی و بەرھەمێن ناخۆیی بنقیس و دیسان نەبوونا بەرھەمێن بیانی ب دەفۆکا بادینی. ژلایەکی دیفە، ئەو نقیسەریی ل دەستپیکئ رۆمان نقیسین، بوونە ئەگەر کو خواندەفانی رۆمانی پەیدا بیت و وەک مە گوتی نەبوونا رۆمانین ب دەفۆکا بادینی و ھندەک ژوان خواندەفانان چ زمانین دی نەدزانین، قیچا چ رازی ژ نقیسینن دەستپیکئ یان نە رازی ناچار دیبون بەرھەمێن ھەبە بخوین و ھندەکا ھەولدان ئەو ژێ رۆمانی بنقیس و یا ھندەکان حەز بوو و یا ھندەکین دی وەکی ھەفرکیی بوو. لئ ئەز ھەر دبێژم ئەفین دەستپیکئ رۆمان نقیسین، بوونە ئەگەرئ پەیدا بوونا خواندەفان و نەنقیسەکی نووی یی رۆماننقیسان ئی و نابیت رۆلی زانکو و پیمانگەھان ئی بیتە ژبیرکرن، کو

دەرگەھەقان

رامیار تەحمەد

یەزدانی بەربوونە ھەفۆ، دەرگەھەقانیی وی ژ، ژ بەر تابلوی لەشخ من بەربوونە ھەفۆ. لئ ئەز دبێژم خۆدی تیرا ھەمی مرقان دکە، لئ ئەز تئ تیرا ئاشقەکی دکە، لئ نە خۆدی و نە ئاشق تیرا دەرگەھەقانان ناکەت و ئەم ژبیردکەین، خۆدی ییت سینگی ئاشقاندا، لئ خەلک د پەرسنگەھاندا لیدگەپیت و ئەز چ جارەکی ب مەخەلکەفتنا چقاکی مەندەمۆش نەبوویمە، لئ دەما چقاکی یی پازی بیت دەرگەھەقان دەری ل سەر بگرن، ل وی دەمی ئەز ژ کەفۆی لەشخ خوە دەرکەتم و بی واریبوم.
من ئی چ پەیف نەمان بۆ بیژم، تئ ئەو نەبیت ئەفە قەدەرە و ھیقا ساخی و سلا مەتییی من بۆ وی خواست و ئەز رابووم چووم، بیی ئەوژێ پرسیاریکەت، دی کیفە چی. لئ مە ھەردووکان زانی، دەرگەھەقانان بەری مەیی دایە دووریا وەلاتی، خۆ ئەگەر دەرگەھەقانیی مە ژێ وەک ئیک نەبن.

ئەم گەلەک ل سەر چەندین بابەتان ناخفین. دووماھیی بۆ من دیاربوو کو ئەف زەریە-خاتوونە، ل قیرئ ب تئ دژیت، کەسەک خواندەوارە، لئ بمخابنیفە چ پەیوەندی ل گەل مالباتا خوە ل وەلاتی نەمایە و گەلەک ھەست ب غەریبیی و تئیبوونی دکەت. من وەسا ھەستپیکر کو ئەفە گەلەک ژمژەییە کەس نەبوویە ئەو دەردی دلی خوە بۆ دارژیت. ھیدئ ھیدئ ھیدئ پۆندک ژ چافیت وی ھاتنە خوارئ و گوت؛ نزا بۆچی ھوسا ب سانەمی من دەردی دلی خوە بۆتە فەکر، نزانم بۆچی باووریا من بتە دئیت؟ بەلکو ئەو پەرتووکا د دەستی تەدابییت یان کەسایەتییا تەبیت، وەلمکر ئەز باوەر ژتە بکەم.
من ئی گوتی: تو تازە کەسەک گەنج و خواندەوار و دیارە خوەدان شیان، بەردەوامبە، ھیقیدارم پۆژەکی مالباتا تە ل تە خوەدی دەرکەف و ب ھەفۆ شاد ببنەف. زەریی گوت؛ چقاک بەمی چین و تووژیت خوەفە، ژ بەر

سەعەتەکی، پوو کرە من و کەرەمکر و گوت؛ ئەی رینقینگ، ئەو پەرتووکا د دەستی تەدا ئیکە ژ خوەشترین و سەرنچاکیشترین پەرتووک من خواندیی، بخوینە دئ گەلەک حەژیکە! من ئی گوت؛ گەلەک سوپاس، باووریکە ئەفە جارا دوویە ئەز دخوینم. گوت؛ ھەلبەتە، نقیسەریی فئ پەرتووکی گەلەک ب بابەتیانە و ئەکادیمانە ل سەر چقاکی مە راوەستیایە. من ئی گوتی: تو خەلکا کیفە؟ گوت ئەز د ئەسلدا کوردم، لئ مخابن باش کوردی نزانم، دەبیابیت من خەلکی باژیرەکییە د بیژنی (ئادیەمان) ل باکووری کوردستان. زەریی کەرەمکر، ئەی رینقینگ چەنابی تە خەلکی کیفە؟ من گوتی ئەز ئی کوردم و ئەز کوردی تا پادەییەکی باش پی د ناخفم. گەلەک کەیفە وی ھات. لئ گوت؛ ئەم ھەردوو کوردین، بەس قەدەری یا وەلمە کری، ئەز و تو ب ئنگلیزی دگەل ئیک باخفین و دانوستاندنی بکەین.

